

ภาคผนวก ก.

การเตรียมสารเคมี

1. Complete growth medium; DMEM (stock)

สารเคมี

DMEM (1 ซอง)	1.8	กรัม
NaHCO ₃	3.7	กรัม
HEPES	4.766	กรัม
น้ำกลั่น	1,000	มิลลิลิตร

ผสมสารทั้งหมดเข้าด้วยกันแล้วกรองโดยใช้ Syringe filter ขนาด 0.2 ไมโครเมตร (filter 1 ชิ้นสามารถกรองได้สูงสุด 250 มิลลิลิตร) เพื่อให้อยู่ในสภาพปลอดเชื้อ สารที่ผสมแล้วให้นำไปเก็บรักษาที่อุณหภูมิ 4 °C

2. DMEM + 10% fetal bovine serum

สารเคมี

High-glucose DMEM (stock)	100	มิลลิลิตร
fetal bovine serum	10	มิลลิลิตร

เตรียมสารในตู้ laminar flow ผสม DMEM กับ fetal bovine serum เข้าด้วยกันในสภาพปลอดเชื้อ แล้วจึงเก็บในขวด Duran ที่ปราศจากเชื้อแล้วให้มีความเข้มข้นร้อยละ 10 สารที่ผสมแล้วให้นำไปเก็บรักษาที่อุณหภูมิ 4 °C

3. Phosphate buffer saline

สารเคมี

NaCl	8.0	กรัม
KCl	0.2	กรัม
Na ₂ HPO ₄	1.15	กรัม
KH ₂ PO ₄	0.2	กรัม
น้ำกลั่น	1,000	มิลลิลิตร

เตรียมสารในตู้ laminar flow ผสมสารทั้งหมดเข้าด้วยกัน ปรับ pH ให้อยู่ในช่วง 7.2-7.4 จากนั้นจึงนำไปฆ่าเชื้อด้วยวิธี autoclave (121 องศาเซลเซียส นาน 15 นาที) แล้วจึงนำไปเก็บรักษาที่อุณหภูมิ 4 °C

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ข.

เทคนิคในการทดลองและการคำนวณ

1. การเปลี่ยนอาหารเลี้ยงเซลล์

1. ดูดอาหารเลี้ยงเซลล์เก่าในขวดออกให้หมด นำอาหารเลี้ยงเซลล์เก่าไปทิ้ง
2. เติมอาหารเลี้ยงเซลล์ใหม่ลงไป ในขวด ระวังอย่าให้ถูกเซลล์โดยตรง
3. นำขวดเลี้ยงเซลล์ไปไว้ในตู้บ่มก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์

2. การเพาะเลี้ยงแยก (subculture)

1. ดูดอาหารเลี้ยงเซลล์เก่าในขวดออกให้หมด
2. ล้างเซลล์ด้วย PBS 2 รอบ
3. ใส่ trypsin/EDTA ปริมาตร 1.5 มิลลิลิตรลงในขวดเพาะเลี้ยงเซลล์ ทิ้งไว้ที่อุณหภูมิห้อง 1 นาทีแล้วจึงดูดทิ้งให้หมด
4. นำขวดเลี้ยงเซลล์ไปใส่ในตู้บ่มก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เป็นเวลา 10 นาที
5. ตรวจสอบด้วยกล้องจุลทรรศน์เลนส์ตัวที่อยู่ด้านล่างว่าเซลล์หลุดออกจากพื้นขวดเลี้ยงเซลล์หรือไม่
6. เมื่อเซลล์หลุดหมดแล้ว เติมอาหารเลี้ยงเซลล์ลงไป นำเซลล์ที่ดูดออกมานับจำนวนเซลล์และคำนวณหาจำนวนเซลล์ทั้งหมดในภาชนะเลี้ยง (หน่วยเซลล์ต่อมิลลิลิตร)

3. การนับเซลล์โดยใช้ hemocytometer

1. นำเซลล์มา 20 ไมโครลิตร ผสมกับร้อยละ 0.2 ของ trypan blue ใน PBS 20 มิลลิลิตร ผสมกันในหลอด eppendorf จากนั้นใช้ไมโครปิเปตดูดส่วนผสมที่ได้ออกมา ประมาณ 20 ไมโครลิตร
2. เติมลงในช่องว่างระหว่าง cover slip และ hemocytometer

3. นำไปส่องดูด้วยกล้องจุลทรรศน์เลนส์ประกอบ นับเซลล์ภายในช่อง 1 ถึง 4 (ภาพ ข. 1) โดยนับเซลล์ที่ทับบนเส้นทึบ (ในภาพ ข.1 คือเซลล์ที่อยู่บนเส้นซ้ายและเส้นบนของแต่ละช่อง) โดยไม่นับเซลล์ที่อยู่บนเส้นประ (ในภาพ ข.1 คือ ไม่นับเซลล์ที่อยู่บนเส้นขวาและเส้นล่างของแต่ละช่อง)
4. จำนวนเซลล์ที่นับได้จะเป็นจำนวนเซลล์ที่มีอยู่ในปริมาตร 0.1 ตารางเซนติเมตร (แต่ละช่องมีพื้นที่ 1 ตารางมิลลิเมตร และมีความลึก 0.1 มิลลิเมตร) นับทั้ง 4 ช่อง แล้วจึงนำจำนวนที่นับได้ไปคำนวณหาจำนวนเซลล์ทั้งหมด (total cell count) ในปริมาตร 1 ตารางเซนติเมตร และหาค่าร้อยละการรอดชีวิตของเซลล์ (% viability) โดยใช้สูตรสูตรการหาจำนวนเซลล์ทั้งหมด (total cell count)

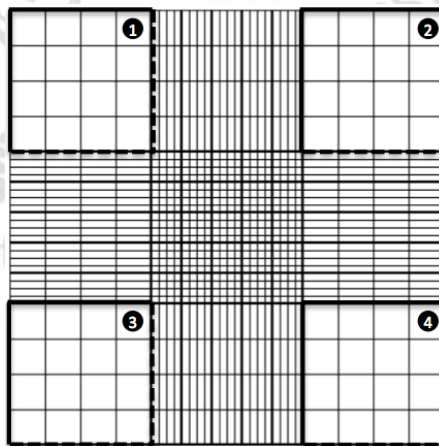
$$t = \frac{(X \times d)}{n} \times 10^4$$

t คือ total cell count (จำนวนเซลล์ทั้งหมดในหน่วยเซลล์ต่อมิลลิลิตร)

X คือ จำนวนเซลล์ทั้งหมดที่นับได้ในช่องที่ 1-4 (ทั้งเซลล์ที่มีชีวิตและเซลล์ที่ไม่มีชีวิต) เซลล์ที่มีชีวิตจะไม่ติดสีน้ำเงินของ trypan blue

d คือ จำนวนการผสมสีกับเซลล์ (ในที่นี้เท่ากับ 2 คือ สี 1 ส่วนต่อเซลล์ 1 ส่วน)

n คือ จำนวนซ้ำที่นับ (ในที่นี้คือ 4 ช่อง)

ภาพ ข.1 ตารางนับเซลล์ด้วย hemocytometer (ดัดแปลงจาก

<http://www.hemocytometer.org/2013/04/04/hemocytometer-protocol/>)

4. การทำเซลล์ให้มีความเข้มข้นต่าง ๆ กัน

1. หลั่งจากการทำ trypsinisation เพื่อแยกเซลล์ออกมาจากการยึดเกาะ
2. นับจำนวนเซลล์ตามวิธีในภาคผนวก ข ข้อ 3
3. ทำให้เซลล์มีความเข้มข้นต่าง ๆ ตามที่ต้องการด้วยสูตร

$$\text{สูตร} \quad C_1V_1 = C_2V_2$$

C_1 คือ ความเข้มข้นที่ได้จากการนับ โดยใช้ hemocytometer

V_1 คือ ปริมาตรของสารละลายเซลล์ที่ได้จากการ trypsinisation

C_2 คือ ความเข้มข้นของเซลล์ที่ต้องการ

V_2 คือ ปริมาตรของสารละลายเซลล์ที่ต้องการ

นำเซลล์ที่ทำการเจือจางแล้วใส่ใน eppendorf หรือ centrifuge tube แล้วจึงนำไปใช้ในเวลาดำเนินการเร็ว

สูตรการหาค่าร้อยละการรอดชีวิตของเซลล์ (% cell viability)

$$\% \text{ viability} = 100X / X+Y$$

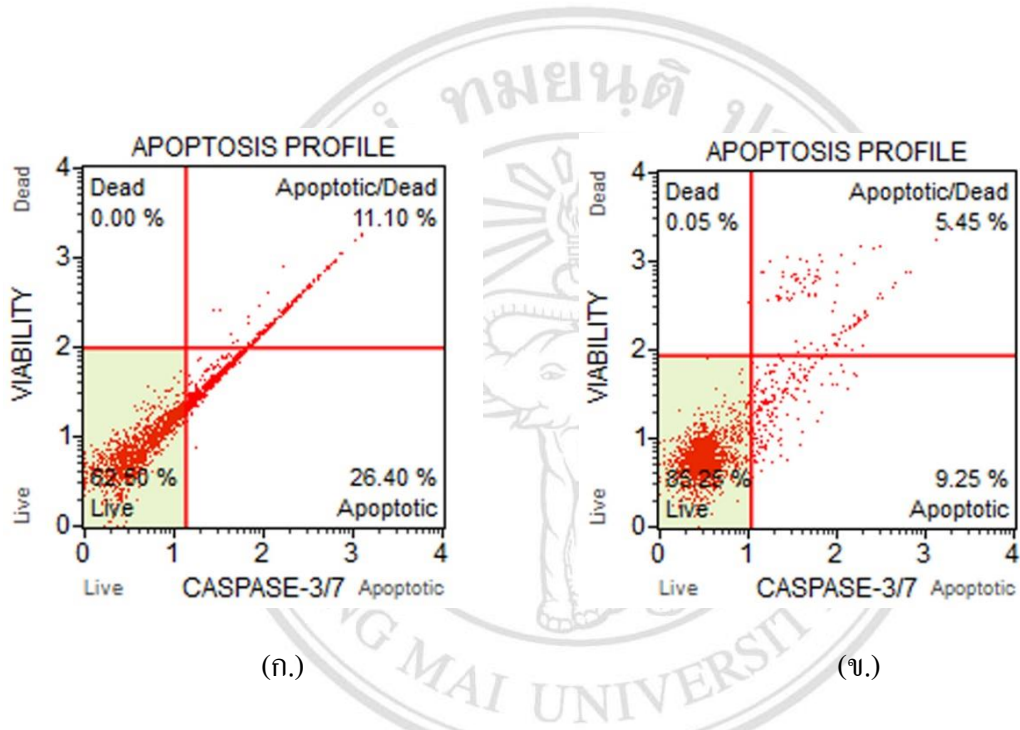
X คือ ค่าเฉลี่ยจำนวนเซลล์ที่มีชีวิต (ไม่ติดสี) ที่นับได้จากช่อง A

Y คือ ค่าเฉลี่ยจำนวนเซลล์ที่ตายแล้ว (ติดสี) ที่นับได้จากช่อง A

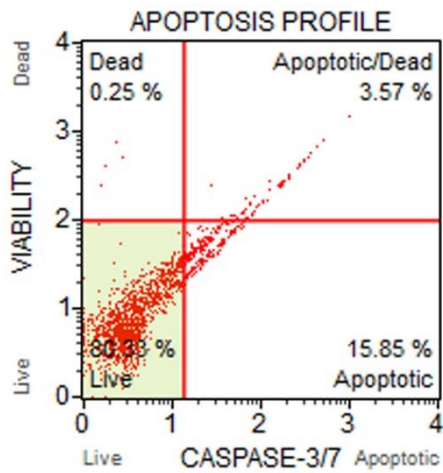
ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ค.

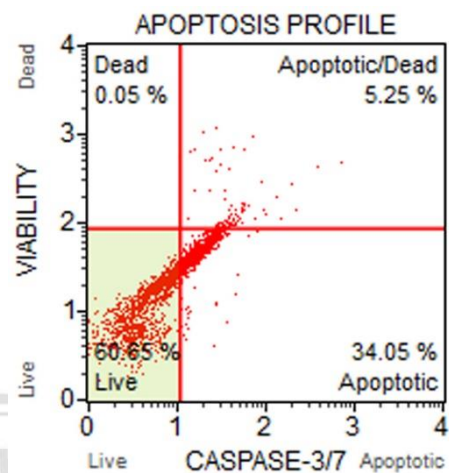
กราฟแสดงผล flow cytometry

ภาพที่ ค.1 กราฟแสดงการเปรียบเทียบค่าร้อยละของเซลล์มีชีวิต ร้อยละการตายแบบอะพอพโทซิส และร้อยละการตายแบบเนโครซิสของเซลล์กระดูกอ่อนปกติ (ก.) และเซลล์มะเร็งกระดูกอ่อน (ข.) ที่ทดสอบด้วยสารสกัดหยาบ dichloromethane ของดินฮั้งคอย

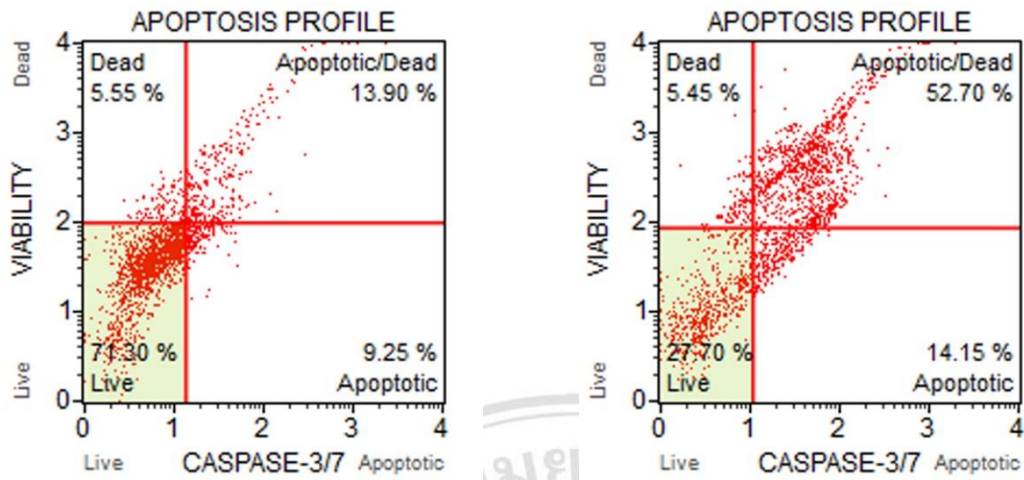

(ก.)

(ข.)

ภาพที่ ค.2 กราฟแสดงการเปรียบเทียบค่าร้อยละของเซลล์มีชีวิต ร้อยละการตายแบบอะพอพโทซิส และร้อยละการตายแบบเนโครซิสของเซลล์กระดูกอ่อนปกติ (ก.) และเซลล์มะเร็งกระดูกอ่อน (ข.) ที่ทดสอบด้วยสารสกัดหยาบ methanol ของดินฮั้งคอย

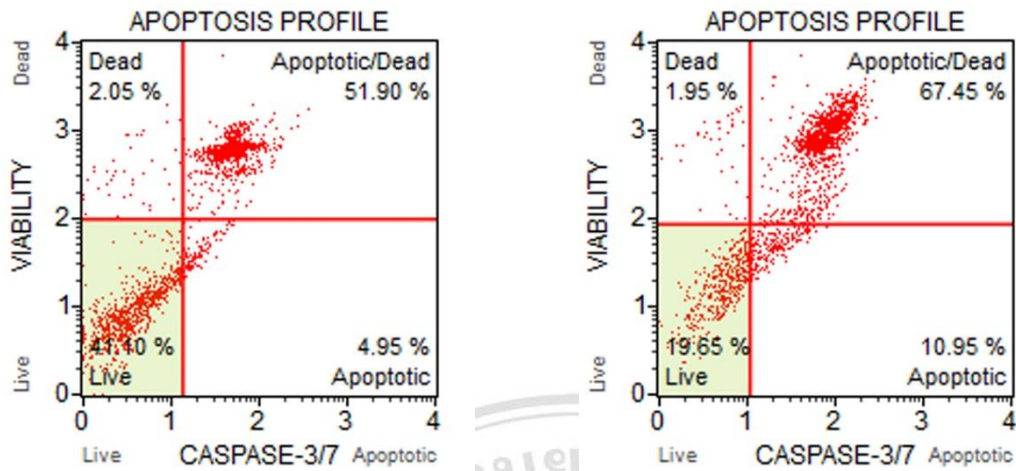

(ก.)

(ข.)

ภาพที่ ค.3 กราฟแสดงการเปรียบเทียบค่าร้อยละของเซลล์มีชีวิต ร้อยละการตายแบบอะพอพโทซิส และร้อยละการตายแบบเนโครซิสของเซลล์กระดูกอ่อนปกติ (ก.) และเซลล์มะเร็งกระดูกอ่อน (ข.) ที่ทดสอบด้วยสารสกัดหยาบ methanol ของมะเดื่อปล้อง

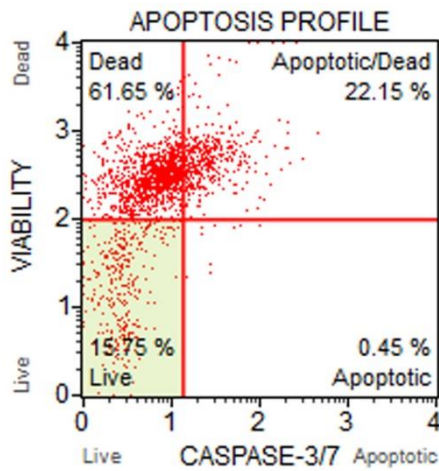

(ก.)

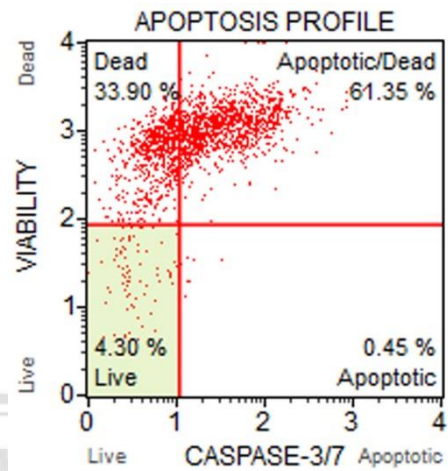
(ข.)

ภาพที่ ๓.๔ กราฟแสดงการเปรียบเทียบค่าร้อยละของเซลล์มีชีวิต ร้อยละการตายแบบอะพอพโทซิส และร้อยละการตายแบบเนโครซิสของเซลล์กระดูกอ่อนปกติ (ก.) และเซลล์มะเร็งกระดูกอ่อน (ข.) ที่ทดสอบด้วยสารสกัดหยาบ methanol ของไม้แดง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

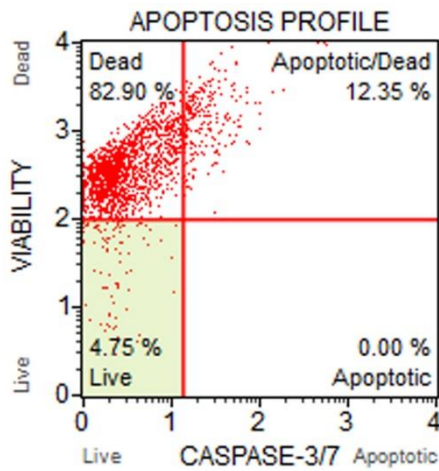
(ก.)

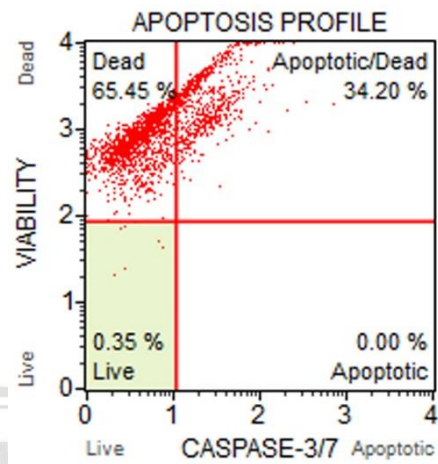
(ข.)

ภาพที่ ๓.๕ กราฟแสดงการเปรียบเทียบค่าร้อยละของเซลล์มีชีวิต ร้อยละการตายแบบอะพอพโทซิส และร้อยละการตายแบบเนโครซิสของเซลล์กระดูกอ่อนปกติ (ก.) และเซลล์มะเร็งกระดูกอ่อน (ข.) ที่ทดสอบด้วยสารสกัดหยาบ dichloromethane ของรางจืด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

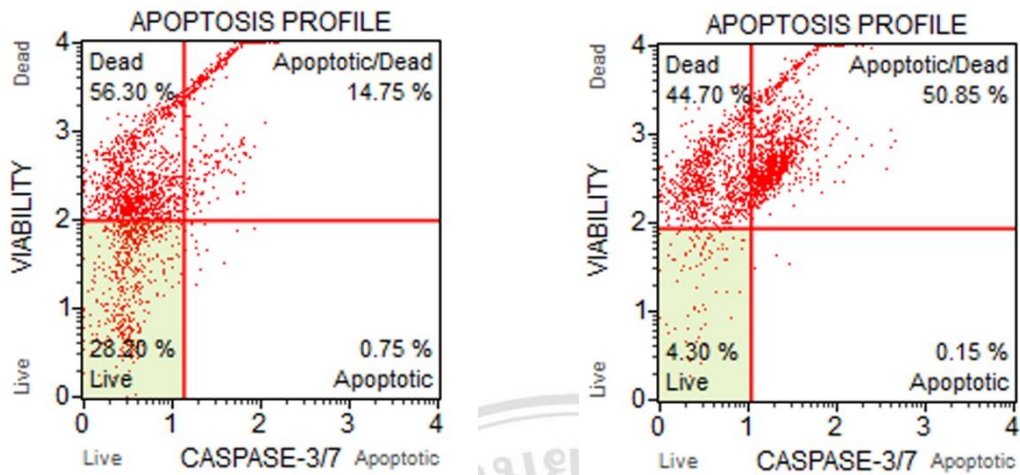

(ก.)

(ข.)

ภาพที่ ค.6 กราฟแสดงการเปรียบเทียบค่าร้อยละของเซลล์มีชีวิต ร้อยละการตายแบบอะพอพโทซิส และร้อยละการตายแบบเนโครซิสของเซลล์กระดูกอ่อนปกติ (ก.) และเซลล์มะเร็งกระดูกอ่อน (ข.) ที่ทดสอบด้วยสารสกัดหยาบ methanol ของรางจืด

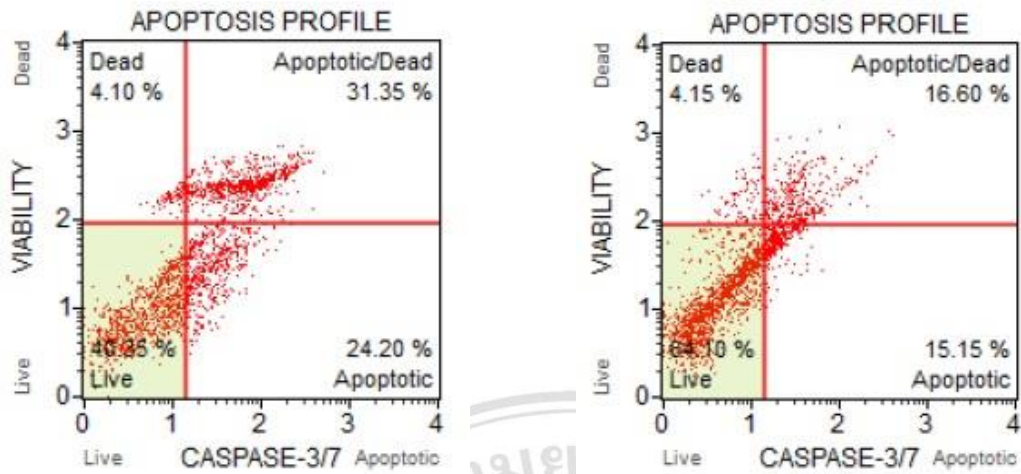

(ก.)

(ข.)

ภาพที่ ค.7 กราฟแสดงการเปรียบเทียบค่าร้อยละของเซลล์มีชีวิต ร้อยละการตายแบบอะพอพโทซิส และร้อยละการตายแบบเนโครซิสของเซลล์กระดูกอ่อนปกติ (ก.) และเซลล์มะเร็งกระดูกอ่อน (ข.) ที่ทดสอบด้วยสารสกัดหยาบ methanol ของรางจืดแดง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

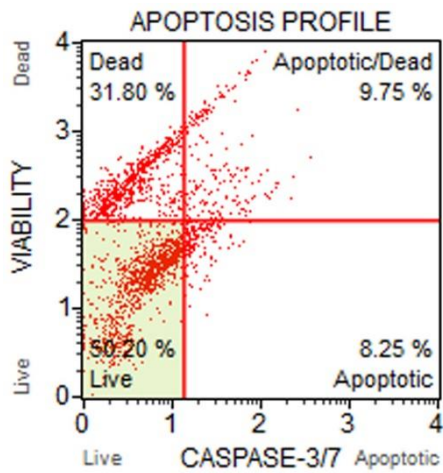

(ก.)

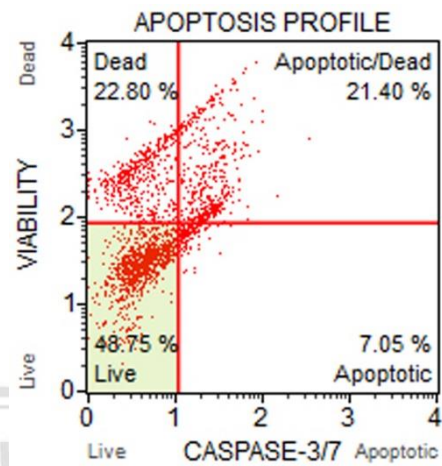
(ข.)

ภาพที่ ๘.๘ กราฟแสดงการเปรียบเทียบค่าร้อยละของเซลล์มีชีวิต ร้อยละการตายแบบอะพอพโทซิส และร้อยละการตายแบบเนโครซิสของเซลล์กระดูกอ่อนปกติ (ก.) และเซลล์มะเร็งกระดูกอ่อน (ข.) ที่ทดสอบด้วยสารสกัดหยาบ dichloromethane ของเห็ดถั่งเช่า

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

(ก.)

(ข.)

ภาพที่ ค.9 กราฟแสดงการเปรียบเทียบค่าร้อยละของเซลล์มีชีวิต ร้อยละการตายแบบอะพอพโทซิส และร้อยละการตายแบบเนโครซิสของเซลล์กระดูกอ่อนปกติ (ก.) และเซลล์มะเร็งกระดูกอ่อน (ข.) ที่ทดสอบด้วยสารสกัดหยาบ methanol ของอ้อยขม

ภาคผนวก ง.

ตารางแสดงข้อมูล

ตาราง ง.1 แสดงข้อมูลการคำนวณทางสถิติเปรียบเทียบค่า mean และ standard deviation สารสกัดหยาบสมุนไพรแต่ละชนิดที่สกัดด้วย dichloromethane ในเซลล์กระดูกอ่อนปกติ

Dependent Variable: IC₅₀

ชนิดของเซลล์	วิธีการสกัด	สารสกัดหยาบ		Standard Deviation	จำนวนซ้ำ
		สมุนไพร	Mean		
เซลล์กระดูกอ่อนปกติ	dichloromethane	ก้องแกบเครือ	564.85067	68.155993	3
		ดีหมี	376.75400	42.558261	3
		โดไม้รู่ส้ม	216.22267	13.540228	3
		ตั่วเหลือง	454.49967	41.203070	3
		ดินสูงคอย	382.70667	8.243082	3
		เปล้าเลือด	628.31533	85.710397	3
		มะเดื่อปล้อง	421.14967	5.034877	3
		ไม้แดง	37.03360	20.835738	3
		ฝาง	371.41600	1.745635	3
		เพกา	473.75733	16.808112	3
		รางจืด	578.57467	46.130934	3
		รางจืดแดง	448.91467	6.468129	3
		ละหุ่งแดง	517.25400	18.427074	3
		สีฟันคนทา	544.50700	49.283977	3
		เห็ดถั่งเช่า	465.36433	12.992128	3
		อ้อยขม	366.88033	6.642130	3
	รวม	428.01254	145.462215	48	

ตาราง ง.2 แสดงข้อมูลการคำนวณทางสถิติเปรียบเทียบค่า mean และ standard deviation สารสกัดหยาบสมุนไพรแต่ละชนิดที่สกัดด้วย methanol ในเซลล์กระดูกอ่อนปกติ

ชนิดของเซลล์	วิธีการสกัด	สารสกัดหยาบ		Standard Deviation	จำนวน ซ้ำ
		สมุนไพร	Mean		
เซลล์กระดูก อ่อนปกติ	methanol	ก้องแกบเครือ	487.18313	5.675512	3
		ดีหมี	419.03970	64.060952	3
		โคไม้รู้อัม	73.44851	14.146321	3
		ตัวเหลือง	665.96707	51.855940	3
		ตีนสูงดอย	10.00000	.000000	3
		เปล้าเลือด	646.51160	15.756071	3
		มะเคือปล้อง	226.50717	3.996947	3
		ไม้แดง	348.32873	.715888	3
		ฝาง	237.04799	182.856069	3
		เพกา	357.78030	155.598056	3
		รางจืด	320.97633	7.249782	3
		รางจืดแดง	297.61340	90.415203	3
		ละหุ่งแดง	488.41973	99.357890	3
		สีพันคนทา	585.60770	6.720531	3
		อ้อยขม	457.55880	48.312630	3
		รวม	374.79934	196.972204	45

ตาราง ง.3 แสดงข้อมูลการคำนวณทางสถิติเปรียบเทียบค่า mean และ standard deviation สารสกัดหยาบสมุนไพรแต่ละชนิดในเซลล์กระดูกอ่อนปกติโดยไม่คิดปัจจัยเรื่องวิธีการสกัด

ชนิดของเซลล์	วิธีการสกัด	สารสกัดหยาบสมุนไพร	Mean	Standard Deviation	จำนวนซ้ำ
เซลล์กระดูกอ่อนปกติ	ทั้งสองแบบ	ก้องแกบเครือ	526.01690	60.668394	6
		ดีหมี	397.89685	53.874192	6
		โคไม่รู้ล้ม	144.83559	79.175253	6
		ตัวเหลือง	560.23337	123.167492	6
		ตีนสูงดอย	196.35333	204.206408	6
		เปล้าเลือด	637.41347	56.010192	6
		มะเคือปลั่ง	323.82842	106.687586	6
		ไม้แดง	192.68117	171.012439	6
		ฝาง	304.23200	137.084587	6
		เพกา	415.76882	117.611686	6
		รางจืด	449.77550	144.150336	6
		รางจืดแดง	373.26403	100.768647	6
		ละหุ่งแดง	502.83687	65.833452	6
		สีพันคนทา	565.05735	38.683467	6
		เห็ดถั่งเช่า	465.36433	12.992128	3
		อ้อยขม	412.21957	58.464233	6
		รวม		402.26422	173.436068

ตาราง ง.4 แสดงข้อมูลการคำนวณทางสถิติเปรียบเทียบค่า mean และ standard deviation สารสกัดหยาบสมุนไพรแต่ละชนิดที่สกัดด้วย dichloromethane ในเซลล์มะเร็งกระดูกอ่อน

ชนิดของเซลล์	วิธีการสกัด	สารสกัดหยาบ		Standard Deviation	จำนวน ซ้ำ
		สมุนไพร	Mean		
เซลล์มะเร็ง กระดูกอ่อน	dichloromethane	ก้องแกบเครือ	627.25630	102.756312	3
		ดีหมี	443.44273	59.156228	3
		โศไม่รู้อุ้ม	412.01550	5.026962	3
		ตัวเหลือง	443.44273	59.156228	3
		ดินฮั่งดอย	27.18528	30.212879	3
		เปล้าเลือด	1890.70967	415.235734	3
		มะเคือปล้อง	358.88187	28.976775	3
		ไม้แดง	70.97467	1.260513	3
		ฝาง	456.92210	56.479795	3
		เพกา	509.12097	46.383418	3
		รางจืด	578.09840	37.745278	3
		รางจืดแดง	318.09717	85.710717	3
		ละหุ่งแดง	531.78260	102.348426	3
		สีพันคนทา	849.31523	29.067242	3
		เห็ดถั่งเช่า	384.29733	1.134436	3
		อ้อยขม	173.37586	78.720059	3
		รวม		504.68240	424.620522

ตาราง ง.5 แสดงข้อมูลการคำนวณทางสถิติเปรียบเทียบค่า mean และ standard deviation

สารสกัดหยาบสมุนไพรแต่ละชนิดที่สกัดด้วย methanol ในเซลล์มะเร็งกระดูกอ่อน

ชนิดของเซลล์	วิธีการสกัด	สารสกัดหยาบ		Standard Deviation	จำนวน ซ้ำ		
		สมุนไพร	Mean				
เซลล์มะเร็ง	methanol	ก้องแกบเครือ	799.59593	18.885901	3		
กระดูกอ่อน		ดีหมี	465.04563	52.428126	3		
		โคไม้รู๊ส้ม	10.00000	.000000	3		
		ตัวเหลือง	465.04563	52.428126	3		
		ตีนฮั่งคอย	10.00000	.000000	3		
		เปล้าเลือด	1692.28933	448.684630	3		
		มะเดื่อปล้อง	233.38143	3.412952	3		
		ไม้แดง	482.78823	141.626313	3		
		ฝาง	593.31133	10.140128	3		
		เพกา	490.49187	104.682548	3		
		รางจืด	426.54053	21.532730	3		
		รางจืดแดง	399.73837	103.774616	3		
		ละหุ่งแดง	612.54107	81.289032	3		
		สีพันคนทา	1052.23400	21.891757	3		
		อ้อยขม	329.05773	64.115540	3		
				รวม	537.47074	420.161800	45

ตาราง ง.6 แสดงข้อมูลการคำนวณทางสถิติเปรียบเทียบค่า mean และ standard deviation
สารสกัดหยาบสมุนไพรแต่ละชนิดในเซลล์มะเร็งกระดูกอ่อนโดยไม่คิดปัจจัยเรื่องวิธีการสกัด

ชนิดของเซลล์	วิธีการสกัด	สารสกัดหยาบ		Standard Deviation	จำนวน ซ้ำ
		สมุนไพร	Mean		
เซลล์มะเร็ง กระดูกอ่อน	ทั้งสองแบบ	ก้องแกบเครือ	713.42612	115.223693	6
		ดีหมี	454.24418	51.373852	6
		โคไม่รู้อัม	211.00775	220.215910	6
		ตัวเหลือง	454.24418	51.373852	6
		ตีนฮังคอย	18.59264	21.300877	6
		เปล้าเลือด	1791.49950	401.629971	6
		มะเดื่อปล้อง	296.13165	71.173228	6
		ไม้แดง	276.88145	242.695209	6
		ฝาง	525.11672	83.052529	6
		เพกา	499.80642	73.130403	6
		รางจืด	502.31947	87.443021	6
		รางจืดแดง	358.91777	96.155004	6
		ละหุ่งแดง	572.16183	93.754049	6
		สีพันคนทา	950.77462	113.500966	6
		เห็ดถั่งเช่า	384.29733	1.134436	3
		อ้อยขม	251.21680	106.743212	6
รวม		520.54773	420.491074	93	

ตาราง ง.7 แสดงข้อมูลการคำนวณทางสถิติเปรียบเทียบค่า mean และ standard deviation สารสกัดหยาบสมุนไพรแต่ละชนิดที่สกัดด้วย dichloromethane โดยไม่กีดปัจจัยชนิดของเซลล์

ชนิดของเซลล์	วิธีการสกัด	สารสกัดหยาบ		Standard Deviation	จำนวน ซ้ำ
		สมุนไพร	Mean		
ทั้งสองชนิด	dichloromethane	ก้องแกบเครือ	596.05348	85.146806	6
		ดีหมี	410.09837	58.808861	6
		โคไม่รู้อ้ม	314.11908	107.628497	6
		ตัวเหลือง	448.97120	45.994974	6
		ดินฮ้างคอย	204.94597	195.731815	6
		เปล้าเลือด	1259.5125	741.618925	6
		มะเดื่อปล้อง	390.01577	38.848231	6
		ไม้แดง	54.00413	22.800999	6
		ฝาง	414.16905	58.911745	6
		เพกา	491.43915	36.725326	6
		รางจืด	578.33653	37.698484	6
		รางจืดแดง	383.50592	89.940152	6
		ละหุ่งแดง	524.51830	66.251241	6
		สีพันคนทา	696.91112	170.827234	6
		เห็ดถั่งเช่า	424.83083	45.161826	6
		อ้อยขม	270.12810	117.173291	6
		Total	466.34747	318.049733	96

ตาราง ง.8 แสดงข้อมูลการคำนวณทางสถิติเปรียบเทียบค่า mean และ standard deviation สารสกัดหยาบสมุนไพรแต่ละชนิดที่สกัดด้วย methanol โดยไม่คิดปัจจัยชนิดของเซลล์

ชนิดของเซลล์	วิธีการสกัด	สารสกัดหยาบ		Standard Deviation	จำนวน ซ้ำ
		สมุนไพร	Mean		
ทั้งสองชนิด	methanol	ก้องแกบเครือ	643.38953	171.569469	6
		ดีหมี	442.04267	58.103092	6
		โคไม้รู้อัม	41.72425	35.885391	6
		ตัวเหลือง	565.50635	119.523744	6
		ดินสูงดอย	10.00000	.000000	6
		เปล้าเลือด	1169.40047	639.313523	6
		มะเคือปล้อง	229.94430	5.022568	6
		ไม้แดง	415.55848	115.962137	6
		ฝาง	415.17966	226.920109	6
		เพกา	424.13608	139.109253	6
		รางจืด	373.75843	59.578748	6
		รางจืดแดง	348.67588	103.472144	6
		ละหุ่งแดง	550.48040	105.895186	6
		สีพันคนทา	818.92085	255.991791	6
		อ้อยขม	393.30827	86.785496	6
		รวม	456.13504	336.373422	90

ตาราง ง.9 แสดงข้อมูลการคำนวณทางสถิติเปรียบเทียบค่า mean และ standard deviation สารสกัดหยาบสมุนไพรแต่ละชนิด โดยไม่คิดปัจจัยเรื่องชนิดของเซลล์และวิธีการสกัด

ชนิดของเซลล์	วิธีการสกัด	สารสกัดหยาบสมุนไพร	Mean	Standard Deviation	จำนวนซ้ำ
ทั้งสองชนิด	ทั้งสองแบบ	ก้องแกบเครือ	619.72151	131.478450	12
		ดีหมี	426.07052	58.179637	12
		โคไม่รู้ล้ม	177.92167	161.514171	12
		ตัวเหลือง	507.23878	105.636013	12
		ตีนสูงดอย	107.47299	166.669656	12
		เปล้าเลือด	1214.45648	661.813115	12
		มะเคือปลั่ง	309.98003	87.667077	12
		ไม้แดง	234.78131	204.939050	12
		ฝาง	414.67436	158.062045	12
		เพกา	457.78762	103.172309	12
		รางจืด	476.04748	116.934563	12
		รางจืดแดง	366.09090	94.203827	12
		ละหุ่งแดง	537.49935	85.300101	12
		สีพันคนทา	757.91598	217.052115	12
		เห็ดถั่งเช่า	424.83083	45.161826	6
		อ้อยขม	331.71818	117.483683	12
			รวม	461.40597	326.196092

ข้อมูลทางสถิติ

IC₅₀ Levene's Test of Equality of Error Variances(a)

Dependent Variable: IC₅₀

F	df1	df2	Sig.
4.140	61	124	.000

Tests the null hypothesis that the error variance of the dependent variable is equal across groups.

a design: Intercept+Cell+Solvent+Code+Cell * Solvent+Cell * Code+Solvent * Code+Cell * Solvent * Code

Tests of Between-Subjects Effects

Dependent Variable: IC₅₀

Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Corrected Model	18502347.854(a)	61	303317.178	31.810	.000
Intercept	39107042.016	1	39107042.016	4101.310	.000
Cell	630104.646	1	630104.646	66.082	.000
Solvent	7581.855	1	7581.855	.795	.374
Code	11980069.712	15	798671.314	83.760	.000
Cell * Solvent	64103.593	1	64103.593	6.723	.011
Cell * Code	4328302.277	15	288553.485	30.262	.000
Solvent * Code	1107934.761	14	79138.197	8.300	.000
Cell * Solvent * Code	344723.450	14	24623.104	2.582	.003
Error	1182371.888	124	9535.257		
Total	59283277.383	186			
Corrected Total	19684719.742	185			

a R Squared = .940 (Adjusted R Squared = .910)

จากตารางสรุปได้ดังนี้คือ

1. ปัจจัยหลักเรื่องชนิดของเซลล์ ชนิดของสารสกัดหยาบสมุนไพร (ในตารางแทนด้วยคำว่า code) มีความแตกต่างกันทางสถิติ (ค่า sig .000 หมายถึงแตกต่างกัน 100%) ในที่นี้หมายความว่าเซลล์ต่างชนิดกัน (เซลล์กระดูกอ่อนปกติและเซลล์มะเร็งกระดูกอ่อน)ทำให้ผลการทดสอบมีความแตกต่างกันทางสถิติ และการใช้สมุนไพรต่างชนิดกันก็ทำให้ผลการทดสอบมีความแตกต่างกันทางสถิติ
2. ปัจจัยเรื่องวิธีการสกัด (ระหว่างการสกัดโดยใช้ dichloromethane และ methanol) ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ (แตกต่างกันที่ระดับความเชื่อมั่น $100 - 37 = 63\%$ ถือว่าต่ำมากจึงสรุปว่าไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ) ในที่นี้หมายถึง ผลการทดลองระหว่างการสกัดด้วย dichloromethane กับ methanol ไม่มีความแตกต่างกัน

Estimated Marginal Means

Cell * Solvent * Code

Dependent Variable: IC₅₀

Cell	Solvent	Code	Mean	Std. Error	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
เซลล์กระดูกอ่อนปกติ	dichloromethane	ก๊อแงบเครื่อ	564.851	56.377	453.264	676.437
		ดีหมี	376.754	56.377	265.167	488.341
		โดไม่รู้ลั้ม	216.223	56.377	104.636	327.809
		ดีวเหลื่อง	454.500	56.377	342.913	566.086
		ดีนซู่คอย	382.707	56.377	271.120	494.293
		เปล้าเลื่อด	628.315	56.377	516.729	739.902
		มะเดื่อปลื่อง	421.150	56.377	309.563	532.736
		ไม้แดง	37.034	56.377	-74.553	148.620
		ฝาง	371.416	56.377	259.829	483.003
		เพกา	473.757	56.377	362.171	585.344
		รางจืด	578.575	56.377	466.988	690.161
		รางจืดแดง	448.915	56.377	337.328	560.501
		ละหู่งแดง	517.254	56.377	405.667	628.841
		ลีพีนคนทา	544.507	56.377	432.920	656.094
		เห็ดถั่งเช่า	465.364	56.377	353.778	576.951

		อ้อยขม	366.880	56.377	255.294	478.467
	methanol	ก๊องแกบเครีอ	487.183	56.377	375.596	598.770
		ดีหมี	419.040	56.377	307.453	530.627
		โคไม่รู้อีม	73.449	56.377	-38.138	185.035
		ตัวเหลือง	665.967	56.377	554.380	777.554
		ตีนสูงคอย	10.000	56.377	-101.587	121.587
		เปล้าเลือด	646.512	56.377	534.925	758.098
		มะเดื่อปล้อง	226.507	56.377	114.920	338.094
		ไม้แดง	348.329	56.377	236.742	459.916
		ฝาง	237.048	56.377	125.461	348.635
		เพกา	357.780	56.377	246.193	469.367
		รางจืด	320.976	56.377	209.390	432.563
		รางจืดแดง	297.613	56.377	186.027	409.200
		ละหุ่งแดง	488.420	56.377	376.833	600.007
		สีพันคนทา	585.608	56.377	474.021	697.195
		เห็ดถั่งเช่า	.(a)	.	.	.
		อ้อยขม	457.559	56.377	345.972	569.146
เซลดิมะเรียง	dichloromethane	ก๊องแกบเครีอ	627.256	56.377	515.669	738.843
กระดุกอ่อน		ดีหมี	443.443	56.377	331.856	555.030
		โคไม่รู้อีม	412.016	56.377	300.429	523.602
		ตัวเหลือง	443.443	56.377	331.856	555.030
		ตีนสูงคอย	27.185	56.377	-84.402	138.772
		เปล้าเลือด	1890.710	56.377	1779.123	2002.296
		มะเดื่อปล้อง	358.882	56.377	247.295	470.469
		ไม้แดง	70.975	56.377	-40.612	182.561
		ฝาง	456.922	56.377	345.335	568.509
		เพกา	509.121	56.377	397.534	620.708
		รางจืด	578.098	56.377	466.512	689.685
		รางจืดแดง	318.097	56.377	206.510	429.684
		ละหุ่งแดง	531.783	56.377	420.196	643.369
		สีพันคนทา	849.315	56.377	737.728	960.902
		เห็ดถั่งเช่า	384.297	56.377	272.711	495.884
		อ้อยขม	173.376	56.377	61.789	284.963
	methanol	ก๊องแกบเครีอ	799.596	56.377	688.009	911.183
		ดีหมี	465.046	56.377	353.459	576.632

โตไม่รู้ล้ม	10.000	56.377	-101.587	121.587
ตัวเหลือง	465.046	56.377	353.459	576.632
ตีนสูงคอย	10.000	56.377	-101.587	121.587
เปล้าเลือด	1692.289	56.377	1580.703	1803.876
มะเคือปล้อง	233.381	56.377	121.795	344.968
ไม้แดง	482.788	56.377	371.201	594.375
ฝาง	593.311	56.377	481.725	704.898
เพกา	490.492	56.377	378.905	602.079
รางจืด	426.541	56.377	314.954	538.127
รางจืดแดง	399.738	56.377	288.152	511.325
ละหุ่งแดง	612.541	56.377	500.954	724.128
สีพันคนทา	1052.234	56.377	940.647	1163.821
เห็ดถั่งเช่า	.(a)	.	.	.
อ้อยขม	329.058	56.377	217.471	440.645

(a) This level combination of factors is not observed, thus the corresponding population marginal mean is not estimable.

จากตารางนี้สามารถดูความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ โดยดูที่ค่า mean ของแต่ละปัจจัยว่าอยู่ในช่วงของ 95% confidence interval หรือไม่ ถ้าอยู่ในช่วง confidence interval ถือว่ามีความแตกต่างกันทางสถิติ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Flow cytometry

Descriptives									
		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Mini mum	Maxi mum
						Lower Bound	Upper Bound		
Live	1	2	81.345	1.477853	1.045	68.06702	94.62298	80.3	82.39
	2	2	62.6	0.141421	0.1	61.32938	63.87062	62.5	62.7
	3	2	4.665	0.190919	0.135	2.949662	6.380338	4.53	4.8
	4	2	16.48	0.961665	0.68	7.839781	25.12022	15.8	17.16
	5	2	42.695	2.255671	1.595	22.4286	62.9614	41.1	44.29
	6	2	72.64	1.895046	1.34	55.61369	89.66631	71.3	73.98
	7	2	51.39	1.682914	1.19	36.26962	66.51038	50.2	52.58
	8	2	27.54	0.933381	0.66	19.1539	35.9261	26.88	28.2
	9	2	39.36	1.329361	0.94	27.41617	51.30383	38.42	40.3
	Total	18	44.30167	24.7863	5.842187	31.97573	56.6276	4.53	82.39
Apop	1	2	18.4	1.414214	1	5.693795	31.1062	17.4	19.4
	2	2	37.4	0.141421	0.1	36.12938	38.67062	37.3	37.5
	3	2	12.545	0.205061	0.145	10.7026	14.3874	12.4	12.69
	4	2	22.355	0.346482	0.245	19.24198	25.46802	22.11	22.6
	5	2	55.15	2.333452	1.65	34.18476	76.11524	53.5	56.8
	6	2	21.625	2.085965	1.475	2.883348	40.36665	20.15	23.1
	7	2	15.9	2.969848	2.1	-10.783	42.58303	13.8	18
	8	2	14.285	1.718269	1.215	-1.15304	29.72304	13.07	15.5
	9	2	56.165	0.940452	0.665	47.71537	64.61463	55.5	56.83
	Total	18	28.20278	16.69354	3.934706	19.90127	36.50428	12.4	56.83
Dead	1	2	0.255	0.06364	0.045	-0.31678	0.826779	0.21	0.3
	2	2	0	0	0	0	0	0	0
	3	2	82.84	0.084853	0.06	82.07763	83.60237	82.78	82.9
	4	2	61.215	0.685894	0.485	55.05249	67.37751	60.73	61.7
	5	2	2.105	0.148492	0.105	0.770849	3.439151	2	2.21
	6	2	5.735	0.190919	0.135	4.019662	7.450338	5.6	5.87
	7	2	32.71	1.286934	0.91	21.14735	44.27265	31.8	33.62
	8	2	58.175	2.65165	1.875	34.35087	81.99913	56.3	60.05

	9	2	4.425	0.459619	0.325	0.295483	8.554517	4.1	4.75
Total	18		27.49556	31.28926	7.37495	11.93577	43.05534	0	82.9

Multiple Comparisons

Tukey HSD

Dependent Variable	(I) SW_groups	(J) SW_groups	Mean		Sig.	95% Confidence Interval			
			Difference (I-J)	Std. Error		Lower Bound	Upper Bound		
			Live	1		2	3	4	5
	1	2	3	4	5	6	7	8	
		1	2	3	4	5	6	7	8
		2	3	4	5	6	7	8	
		3	4	5	6	7	8		
		4	5	6	7	8			
		5	6	7	8				
		6	7	8					
		7	8						
		8							
	1	2	3	4	5	6	7	8	
		1	2	3	4	5	6	7	8
		2	3	4	5	6	7	8	
		3	4	5	6	7	8		
		4	5	6	7	8			
		5	6	7	8				
		6	7	8					
		7	8						
		8							
	2	3	4	5	6	7	8		
		1	2	3	4	5	6	7	8
		2	3	4	5	6	7	8	
		3	4	5	6	7	8		
		4	5	6	7	8			
		5	6	7	8				
		6	7	8					
		7	8						
		8							
	3	4	5	6	7	8			
		1	2	3	4	5	6	7	8
		2	3	4	5	6	7	8	
		3	4	5	6	7	8		
		4	5	6	7	8			
		5	6	7	8				
		6	7	8					
		7	8						
		8							

	9	-34.695	1.387049	2.64E-08	-40.1822	-29.2078
4	1	-64.865	1.387049	1.01E-10	-70.3522	-59.3778
	2	-46.12	1.387049	2.1E-09	-51.6072	-40.6328
	3	11.815	1.387049	0.000263	6.327751	17.30225
	5	-26.215	1.387049	3.13E-07	-31.7022	-20.7278
	6	-56.16	1.387049	3.63E-10	-61.6472	-50.6728
	7	-34.91	1.387049	2.5E-08	-40.3972	-29.4228
	8	-11.06	1.387049	0.000442	-16.5472	-5.57275
	9	-22.88	1.387049	1.03E-06	-28.3672	-17.3928
5	1	-38.65	1.387049	1.01E-08	-44.1372	-33.1628
	2	-19.905	1.387049	3.43E-06	-25.3922	-14.4178
	3	38.03	1.387049	1.17E-08	32.54275	43.51725
	4	26.215	1.387049	3.13E-07	20.72775	31.70225
	6	-29.945	1.387049	9.72E-08	-35.4322	-24.4578
	7	-8.695	1.387049	0.002693	-14.1822	-3.20775
	8	15.155	1.387049	3.46E-05	9.667751	20.64225
	9	3.335	1.387049	0.378536	-2.15225	8.822249
6	1	-8.705	1.387049	0.002671	-14.1922	-3.21775
	2	10.04	1.387049	0.00093	4.552751	15.52725
	3	67.975	1.387049	6.66E-11	62.48775	73.46225
	4	56.16	1.387049	3.63E-10	50.67275	61.64725
	5	29.945	1.387049	9.72E-08	24.45775	35.43225
	7	21.25	1.387049	1.95E-06	15.76275	26.73725
	8	45.1	1.387049	2.57E-09	39.61275	50.58725
	9	33.28	1.387049	3.82E-08	27.79275	38.76725
7	1	-29.955	1.387049	9.7E-08	-35.4422	-24.4678
	2	-11.21	1.387049	0.000398	-16.6972	-5.72275
	3	46.725	1.387049	1.87E-09	41.23775	52.21225
	4	34.91	1.387049	2.5E-08	29.42275	40.39725
	5	8.695	1.387049	0.002693	3.207751	14.18225
	6	-21.25	1.387049	1.95E-06	-26.7372	-15.7628
	8	23.85	1.387049	7.16E-07	18.36275	29.33725
	9	12.03	1.387049	0.000228	6.542751	17.51725
8	1	-53.805	1.387049	5.31E-10	-59.2922	-48.3178
	2	-35.06	1.387049	2.41E-08	-40.5472	-29.5728

		3	22.875	1.387049	1.03E-06	17.38775	28.36225
		4	11.06	1.387049	0.000442	5.572751	16.54725
		5	-15.155	1.387049	3.46E-05	-20.6422	-9.66775
		6	-45.1	1.387049	2.57E-09	-50.5872	-39.6128
		7	-23.85	1.387049	7.16E-07	-29.3372	-18.3628
		9	-11.82	1.387049	0.000262	-17.3072	-6.33275
	9	1	-41.985	1.387049	4.86E-09	-47.4722	-36.4978
		2	-23.24	1.387049	8.97E-07	-28.7272	-17.7528
		3	34.695	1.387049	2.64E-08	29.20775	40.18225
		4	22.88	1.387049	1.03E-06	17.39275	28.36725
		5	-3.335	1.387049	0.378536	-8.82225	2.152249
		6	-33.28	1.387049	3.82E-08	-38.7672	-27.7928
		7	-12.03	1.387049	0.000228	-17.5172	-6.54275
		8	11.82	1.387049	0.000262	6.332751	17.30725
Apop	1	2	-19	1.654464	2.28E-05	-25.5452	-12.4548
		3	5.855	1.654464	0.088111	-0.69016	12.40016
		4	-3.955	1.654464	0.384555	-10.5002	2.590156
		5	-36.75	1.654464	7.56E-08	-43.2952	-30.2048
		6	-3.225	1.654464	0.603134	-9.77016	3.320156
		7	2.5	1.654464	0.826783	-4.04516	9.045156
		8	4.115	1.654464	0.34397	-2.43016	10.66016
		9	-37.765	1.654464	5.95E-08	-44.3102	-31.2198
	2	1	19	1.654464	2.28E-05	12.45484	25.54516
		3	24.855	1.654464	2.31E-06	18.30984	31.40016
		4	15.045	1.654464	0.000156	8.499844	21.59016
		5	-17.75	1.654464	4.02E-05	-24.2952	-11.2048
		6	15.775	1.654464	0.000106	9.229844	22.32016
		7	21.5	1.654464	8.02E-06	14.95484	28.04516
		8	23.115	1.654464	4.32E-06	16.56984	29.66016
		9	-18.765	1.654464	2.53E-05	-25.3102	-12.2198
	3	1	-5.855	1.654464	0.088111	-12.4002	0.690156
		2	-24.855	1.654464	2.31E-06	-31.4002	-18.3098
		4	-9.81	1.654464	0.003998	-16.3552	-3.26484
		5	-42.605	1.654464	2.04E-08	-49.1502	-36.0598
		6	-9.08	1.654464	0.006808	-15.6252	-2.53484

	7	-3.355	1.654464	0.56134	-9.90016	3.190156
	8	-1.74	1.654464	0.968547	-8.28516	4.805156
	9	-43.62	1.654464	1.66E-08	-50.1652	-37.0748
4	1	3.955	1.654464	0.384555	-2.59016	10.50016
	2	-15.045	1.654464	0.000156	-21.5902	-8.49984
	3	9.81	1.654464	0.003998	3.264844	16.35516
	5	-32.795	1.654464	2.06E-07	-39.3402	-26.2498
	6	0.73	1.654464	0.999903	-5.81516	7.275156
	7	6.455	1.654464	0.053835	-0.09016	13.00016
	8	8.07	1.654464	0.014704	1.524844	14.61516
	9	-33.81	1.654464	1.58E-07	-40.3552	-27.2648
5	1	36.75	1.654464	7.56E-08	30.20484	43.29516
	2	17.75	1.654464	4.02E-05	11.20484	24.29516
	3	42.605	1.654464	2.04E-08	36.05984	49.15016
	4	32.795	1.654464	2.06E-07	26.24984	39.34016
	6	33.525	1.654464	1.7E-07	26.97984	40.07016
	7	39.25	1.654464	4.23E-08	32.70484	45.79516
	8	40.865	1.654464	2.96E-08	34.31984	47.41016
	9	-1.015	1.654464	0.998948	-7.56016	5.530156
6	1	3.225	1.654464	0.603134	-3.32016	9.770156
	2	-15.775	1.654464	0.000106	-22.3202	-9.22984
	3	9.08	1.654464	0.006808	2.534844	15.62516
	4	-0.73	1.654464	0.999903	-7.27516	5.815156
	5	-33.525	1.654464	1.7E-07	-40.0702	-26.9798
	7	5.725	1.654464	0.098015	-0.82016	12.27016
	8	7.34	1.654464	0.026219	0.794844	13.88516
	9	-34.54	1.654464	1.31E-07	-41.0852	-27.9948
7	1	-2.5	1.654464	0.826783	-9.04516	4.045156
	2	-21.5	1.654464	8.02E-06	-28.0452	-14.9548
	3	3.355	1.654464	0.56134	-3.19016	9.900156
	4	-6.455	1.654464	0.053835	-13.0002	0.090156
	5	-39.25	1.654464	4.23E-08	-45.7952	-32.7048
	6	-5.725	1.654464	0.098015	-12.2702	0.820156
	8	1.615	1.654464	0.979291	-4.93016	8.160156
	9	-40.265	1.654464	3.37E-08	-46.8102	-33.7198

	8	1	-4.115	1.654464	0.34397	-10.6602	2.430156
		2	-23.115	1.654464	4.32E-06	-29.6602	-16.5698
		3	1.74	1.654464	0.968547	-4.80516	8.285156
		4	-8.07	1.654464	0.014704	-14.6152	-1.52484
		5	-40.865	1.654464	2.96E-08	-47.4102	-34.3198
		6	-7.34	1.654464	0.026219	-13.8852	-0.79484
		7	-1.615	1.654464	0.979291	-8.16016	4.930156
		9	-41.88	1.654464	2.38E-08	-48.4252	-35.3348
	9	1	37.765	1.654464	5.95E-08	31.21984	44.31016
		2	18.765	1.654464	2.53E-05	12.21984	25.31016
		3	43.62	1.654464	1.66E-08	37.07484	50.16516
		4	33.81	1.654464	1.58E-07	27.26484	40.35516
		5	1.015	1.654464	0.998948	-5.53016	7.560156
		6	34.54	1.654464	1.31E-07	27.99484	41.08516
		7	40.265	1.654464	3.37E-08	33.71984	46.81016
		8	41.88	1.654464	2.38E-08	35.33484	48.42516
Dead	1	2	0.255	1.024093	0.999999	-3.79637	4.306373
		3	-82.585	1.024093	2.27E-12	-86.6364	-78.5336
		4	-60.96	1.024093	1.28E-11	-65.0114	-56.9086
		5	-1.85	1.024093	0.679646	-5.90137	2.201373
		6	-5.48	1.024093	0.008067	-9.53137	-1.42863
		7	-32.455	1.024093	3.23E-09	-36.5064	-28.4036
		8	-57.92	1.024093	1.94E-11	-61.9714	-53.8686
		9	-4.17	1.024093	0.042746	-8.22137	-0.11863
	2	1	-0.255	1.024093	0.999999	-4.30637	3.796373
		3	-82.84	1.024093	2.25E-12	-86.8914	-78.7886
		4	-61.215	1.024093	1.24E-11	-65.2664	-57.1636
		5	-2.105	1.024093	0.546819	-6.15637	1.946373
		6	-5.735	1.024093	0.005937	-9.78637	-1.68363
		7	-32.71	1.024093	3.01E-09	-36.7614	-28.6586
		8	-58.175	1.024093	1.87E-11	-62.2264	-54.1236
		9	-4.425	1.024093	0.030586	-8.47637	-0.37363
	3	1	82.585	1.024093	2.27E-12	78.53363	86.63637
		2	82.84	1.024093	2.25E-12	78.78863	86.89137
		4	21.625	1.024093	1.18E-07	17.57363	25.67637

	5	80.735	1.024093	2.41E-12	76.68363	84.78637
	6	77.105	1.024093	2.85E-12	73.05363	81.15637
	7	50.13	1.024093	6.72E-11	46.07863	54.18137
	8	24.665	1.024093	3.7E-08	20.61363	28.71637
	9	78.415	1.024093	2.67E-12	74.36363	82.46637
4	1	60.96	1.024093	1.28E-11	56.90863	65.01137
	2	61.215	1.024093	1.24E-11	57.16363	65.26637
	3	-21.625	1.024093	1.18E-07	-25.6764	-17.5736
	5	59.11	1.024093	1.64E-11	55.05863	63.16137
	6	55.48	1.024093	2.79E-11	51.42863	59.53137
	7	28.505	1.024093	1.02E-08	24.45363	32.55637
	8	3.04	1.024093	0.188872	-1.01137	7.091373
	9	56.79	1.024093	2.29E-11	52.73863	60.84137
5	1	1.85	1.024093	0.679646	-2.20137	5.901373
	2	2.105	1.024093	0.546819	-1.94637	6.156373
	3	-80.735	1.024093	2.41E-12	-84.7864	-76.6836
	4	-59.11	1.024093	1.64E-11	-63.1614	-55.0586
	6	-3.63	1.024093	0.087434	-7.68137	0.421373
	7	-30.605	1.024093	5.44E-09	-34.6564	-26.5536
	8	-56.07	1.024093	2.55E-11	-60.1214	-52.0186
	9	-2.32	1.024093	0.441557	-6.37137	1.731373
6	1	5.48	1.024093	0.008067	1.428627	9.531373
	2	5.735	1.024093	0.005937	1.683627	9.786373
	3	-77.105	1.024093	2.85E-12	-81.1564	-73.0536
	4	-55.48	1.024093	2.79E-11	-59.5314	-51.4286
	5	3.63	1.024093	0.087434	-0.42137	7.681373
	7	-26.975	1.024093	1.67E-08	-31.0264	-22.9236
	8	-52.44	1.024093	4.53E-11	-56.4914	-48.3886
	9	1.31	1.024093	0.915038	-2.74137	5.361373
7	1	32.455	1.024093	3.23E-09	28.40363	36.50637
	2	32.71	1.024093	3.01E-09	28.65863	36.76137
	3	-50.13	1.024093	6.72E-11	-54.1814	-46.0786
	4	-28.505	1.024093	1.02E-08	-32.5564	-24.4536
	5	30.605	1.024093	5.44E-09	26.55363	34.65637
	6	26.975	1.024093	1.67E-08	22.92363	31.02637

	8	-25.465	1.024093	2.79E-08	-29.5164	-21.4136
	9	28.285	1.024093	1.1E-08	24.23363	32.33637
8	1	57.92	1.024093	1.94E-11	53.86863	61.97137
	2	58.175	1.024093	1.87E-11	54.12363	62.22637
	3	-24.665	1.024093	3.7E-08	-28.7164	-20.6136
	4	-3.04	1.024093	0.188872	-7.09137	1.011373
	5	56.07	1.024093	2.55E-11	52.01863	60.12137
	6	52.44	1.024093	4.53E-11	48.38863	56.49137
	7	25.465	1.024093	2.79E-08	21.41363	29.51637
	9	53.75	1.024093	3.66E-11	49.69863	57.80137
9	1	4.17	1.024093	0.042746	0.118627	8.221373
	2	4.425	1.024093	0.030586	0.373627	8.476373
	3	-78.415	1.024093	2.67E-12	-82.4664	-74.3636
	4	-56.79	1.024093	2.29E-11	-60.8414	-52.7386
	5	2.32	1.024093	0.441557	-1.73137	6.371373
	6	-1.31	1.024093	0.915038	-5.36137	2.741373
	7	-28.285	1.024093	1.1E-08	-32.3364	-24.2336
	8	-53.75	1.024093	3.66E-11	-57.8014	-49.6986

* The mean difference is significant at the .05 level.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวณภัทร ร่วมรังษี
วัน เดือน ปี เกิด	วันที่ 4 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2531
ประวัติการศึกษา	ปีการศึกษา 2549 สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2555 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสัตวแพทยศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ประสบการณ์	ปี พ.ศ. 2555-2556 ได้รับทุน”สวัสดิ์” สำหรับฝึกงานในโรงพยาบาล สัตว์ที่ Family Animal Hospital เมือง Kameoka, Kyoto ประเทศญี่ปุ่น 1ปี ปี พ.ศ. 2557-2558 ได้รับทุนจาก Nippon Medical School ไปทำวิจัยที่ Nippon Veterinary and Life Science University, Tokyo ประเทศญี่ปุ่น 1ปี

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ht © by Chiang Mai University
rights reserved